

Bruxelles, 24.10.2016
COM(2016) 675 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind instrumentele financiare sprijinite de bugetul general, în conformitate cu
articolul 140 alineatul (8) din Regulamentul financiar, la 31 decembrie 2015**

{SWD(2016) 335 final}

Cuprins

PREFAȚĂ	3
REZUMAT	10
1. Grupurile țintă strategice: IMM-uri.....	18
2. Sectoare țintă strategice: Infrastructura tangibilă și intangibilă.	20
2.1. Cercetare și inovare (C&I).....	20
2.2. Infrastructura, politici climatice, mediu și eficiență energetică.....	22
2.3. Întreprinderi din sectorul economiei sociale și microîntreprinderi.....	24
2.4. Educația și sectoarele culturale și creative.....	25
3. Ținta strategică: regiuni din afara UE	28
3.1. Țările implicate în procesul de aderare	28
3.2. Țări vizate de politica de vecinătate.....	29
3.3. Țări care intră sub incidența Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD)	
30	
CONCLUZIE.....	33

PREFAȚĂ

Comisia înaintează Parlamentului European și Consiliului raportul său anual referitor la activitățile privind instrumentele financiare de la nivelul UE pentru domeniile de politică internă și externă ale Uniunii, care sunt sprijinite de bugetul Uniunii și gestionate direct sau indirect de către Comisie, în conformitate cu articolul 140 alineatul (8) din Regulamentul financiar¹. Aceasta este cea de a treia ediție a raportului în temeiul dispoziției respective².

Comisia intenționează să contureze acest raport sub forma unui instrument decizional dinamic, în special pentru a oferi Parlamentului European și Consiliului o imagine completă asupra instrumentelor financiare create la nivelul UE și a performanței acestora. Prin urmare, ar trebui să se asigure faptul că raportul este aliniat mai bine cu alte documente care furnizează informații privind instrumentele financiare ale UE.³ Deși diversele documente sunt prezentate în diferite scopuri practice și procedurale, iar calendarul lor variază în consecință, obiectivul Comisiei este de a alinia conținutul acestora, cu scopul de a le fuziona într-un raport unic în viitorul apropiat.

Raportul arată impactul considerabil al instrumentelor financiare dezvoltate la nivelul UE la data de 31 decembrie 2015. El oferă o prezentare generală a modului în care au fost utilizați banii contribuabililor și a progresului înregistrat în ceea ce privește punerea în aplicare a acestor instrumente.

Deoarece majoritatea statelor membre înregistrează rate de creștere reduse, dar pozitive, se pare că Europa a început să-și revină din criza economică și financiară. Cu toate acestea, punctele slabe la nivel structural și problemele cauzate de criză încă limitează ritmul procesului general de revenire. În special, gradul ridicat de îndatorare al sectorului privat și procentul ridicat de credite neperformante restricționează capacitatea de creditare a băncilor, împiedicând astfel creșterea economică și stabilitatea financiară. Respectivul provocări necesită o acțiune rapidă, dat fiind că economia europeană depinde în mare măsură de împrumuturile acordate de sectorul bancar, în timp ce accesul la finanțare prin capitaluri proprii rămâne limitat la a fi o sursă alternativă de finanțare, în special pentru întreprinderile mici.

În climatul economic respectiv, instituțiile financiare publice și investitorii privați sunt foarte reticenți în ceea ce privește acordarea de împrumuturi economiei reale și în special IMM-urilor, considerându-se că investițiile acestora au un nivel de risc ridicat. Dată fiind amploarea cererii pentru finanțare, combinată cu o ofertă limitată de resurse publice, trebuie mobilizate

¹ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului, JO L 298, 26.10.2012, p. 1.

² COM (2015)565 13/11/2015; COM (2014)686 30/10/2014.

³ Sunt vizate, în special, documentul de lucru bazat pe articolul 38 alineatul (5) din Regulamentul financiar și documentul care oferă informațiile necesare în conformitate cu articolul 49 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul financiar.

fluxuri de capital suplimentare pentru a acoperi deficitul. Prin urmare, este necesar ca Uniunea să deblocheze investiții suplimentare prin bugetul său, în special utilizând tot mai mult instrumentele financiare aflate la dispoziția sa.

În cadrul financiar multianual (CFM) 2014-2020, Uniunea răspunde acelor provocări:

- oferind oportunități de a combina resurse publice și private: UE a creat instrumente financiare inovatoare (precum cele instituite în cadrul programului Orizont 2020 pentru cercetare și inovare sau al programului COSME pentru IMM-uri), iar Regulamentul privind dispozițiile comune (RDC)⁴ permite statelor membre să combine fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) cu resurse din cadrul programelor Orizont 2020 și COSME, în cadrul primului instrument financiar comun, Inițiativa privind IMM-urile. De la lansarea lor, instrumentele financiare din cadrul programelor COSME și Orizont 2020 au înregistrat o cerere puternică pe piață – pachetul lor financiar inițial a fost epuizat rapid și a fost îmbunătățit recent prin creșterea expunerii, prin intermediul capacității de asumare a riscurilor de care dispune Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)⁵;
- dezvoltând inițiative pentru a încuraja instituțiile financiare publice să acorde împrumuturi operatorilor care se confruntă cu un acces dificil la capital privat: UE a dezvoltat un Plan de investiții pentru Europa, FEIS constituind primul pilon al acestuia. Obiectivul Planului de investiții este de a mobiliza investiții suplimentare în Uniune și de a asigura proiectelor de infrastructură și inovatoare și societăților cu până la 3 000 de angajați un acces sporit la finanțare, cu un accent special pe IMM-uri, prin intermediul capacității de asumare a riscurilor (garanții) și al finanțării prin capitaluri proprii împreună cu Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI)⁶; și
- promovând un mediu de afaceri mai favorabil pentru investițiile private, prin adoptarea de măsuri menite să dezvolte o Uniune a piețelor de capital.⁷

Sprijinul acordat de UE prin intermediul instrumentelor financiare vizează în primul rând IMM-urile: acestea reprezintă două treimi din locurile de muncă din sectorul privat și aproape 60 % din valoarea adăugată reală în UE. Se acordă o atenție deosebită întreprinderilor și altor

⁴ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, JO L 347, 20.12.2013, p. 320.

⁵ Regulamentul (UE) nr. 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice, JO L 169, 1.7.2015, p. 1.

⁶ Chiar dacă FEIS face obiectul unor proceduri de raportare specifice prevăzute în Regulamentul FEIS (a se vedea mai jos), unele inițiative asociate cu FEIS afectează instrumentele financiare actuale (de exemplu, COSME, InnovFin și EaSI) și, prin urmare, se reflectă în Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

⁷ A se vedea Planul de acțiune privind edificarea unei Uniuni a piețelor de capital, 30.9.2015, COM(2015) 468 final.

grupuri țintă din sectoarele strategice, în special din sectorul cercetării și inovării, al infrastructurii tangibile și al eficienței energetice, al antreprenoriatului social și al educației.

Dovezile prezentate în prezentul raport sugerează faptul că instrumentele financiare reprezintă un mod eficace de abordare a nevoilor de finanțare ale economiei reale: aceste instrumente, puse în aplicare în parteneriat cu instituții publice și private, au remediat disfuncționalitățile pieței în ceea ce privește furnizarea de finanțare externă.

Contribuția globală a Uniunii la aceste instrumente pentru perioada 2007-2013 s-a ridicat la aproape 5,8 miliarde EUR, ceea ce a permis mobilizarea, până la 31 decembrie 2015, a unui volum de finanțare de aproximativ 90,3 miliarde EUR – rezultând un efect de pârghie global de aproape 16 (a se vedea graficul 1) – precum și un volum de investiții de 142,5 miliarde EUR în beneficiul grupurilor țintă și al sectoarelor strategice, în domeniile de politică internă și externă ale UE.

În perioada 2014-2020, bugetul de 8,4 miliarde EUR⁸ ar trebui să permită mobilizarea unei finanțări în valoare de 87,8 de miliarde EUR, ceea ce înseamnă un efect de pârghie mediu de 10,5 și o valoare a investițiilor de 137,6 miliarde EUR. Nivelul mai redus al efectului de pârghie mediu, comparativ cu generația de instrumente financiare 2007-2013, reflectă în primul rând faptul că generația de instrumente financiare 2014-2020 include instrumente care acoperă riscuri mai mari decât instrumentele de garantare tipice din generația 2007-2013, pentru a asigura valoarea adăugată a contribuțiilor Uniunii. Totuși, trebuie menționat și faptul că bugetul pentru perioada 2014-2020 nu include încă credite pentru instrumente succesoare ale anumitor instrumente instituite pentru țările implicate în procesul de extindere și cele vizate de politica de vecinătate sau de Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare, dintre care unele realizează în mod empiric un efect de pârghie mare, și faptul că efectul de pârghie raportat pentru instrumentele din generația 2007-2013 este un efect de pârghie *efectiv* realizat, în timp ce efectul de pârghie raportat pentru instrumentele din perioada 2014-2020 este efectul de pârghie *vizat*. În unele cazuri, efectul de pârghie efectiv a depășit efectul de pârghie vizat în cadrul instrumentelor din perioada 2007-2013 (de exemplu, pentru Fondul de garantare pentru IMM-uri al programului-cadru pentru competitivitate și inovare - CIP). Efectul de pârghie efectiv pentru instrumentele financiare din perioada 2014-2020 poate depăși, în cele din urmă, și efectul preconizat în prezent. Contribuția Uniunii de 1,9 miliarde EUR, care a fost angajată până la 31 decembrie 2015, este prevăzută să susțină un volum de finanțare de aproximativ 16,8 miliarde EUR, reflectând un efect de pârghie estimat de aproximativ 8,7 și volume de investiții estimate de 31,9 miliarde EUR.⁹

În perioadele de programare trecute și cele actuale, s-a acordat sprijin din partea Uniunii grupurilor și sectoarelor strategice, cum ar fi IMM-urile, infrastructurile tangibile și

⁸ Este posibil ca pachetul financiar pentru 2014-2020 să nu reflecte încă pe deplin creditele pentru noi instrumente care pot fi avute în vedere pentru extindere și pentru țările vizate de politica de vecinătate sau de Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare.

⁹ Volumul de finanțare și de investiții *estimat* se limitează în această etapă la sumele rezultate din contractele deja semnate între entitățile cărora le-a fost încredințată execuția și intermediarii financiari/beneficiarii finali.

intangibile (inclusiv cercetarea și inovarea), ceea ce a dat naștere multor povești de succes în afaceri.

Unele dintre aceste succese sunt menționate mai jos:

Cercetare și inovare:

- **Orizont 2020: Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin**

- Un împrumut de 20 milioane EUR acordat companiei de inginerie de înaltă tehnologie Manz AG susține activitatea acesteia de cercetare și dezvoltare în domeniul producerii de energie durabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor. Asistența financiară este acordată în cadrul noii inițiative InnovFin - Finanțare UE pentru inovatori (*EU Finance for Innovators*) dezvoltate în comun de către BEI și Comisia Europeană. InnovFin MidCap Growth Finance este adaptată la cerințele specifice ale societăților cu capitalizare medie în domeniul finanțării cercetării și dezvoltării. Finanțările noastre vor aduce beneficii în primul rând activității de cercetare și dezvoltare a societății în sectorul energiei solare fotovoltaice (FV). Tehnologia celulelor fotovoltaice dezvoltată de Manz ocupă un loc de frunte la nivel mondial, asigurând, în prezent, cel mai mare randament lumină solară-energie pentru CIGS și alte module fotovoltaice cu peliculă subțire, precum și costuri competitive comparativ cu alte tehnologii. Tehnologia CIGS are la bază cupru, indiu, galiu și seleniu și se produce printr-o tehnologie cu peliculă subțire. În prezent, modulele CIGS sunt considerate a fi cele mai eficiente de pe piață. Acestea necesită o cantitate relativ mică de material, ceea ce le face să fie mai durabile și mai ecologice.

<http://www.eib.org/infocentre/stories/all/2014-november-05/backing-solar-module-innovation-in-germany.htm>

- **Al șaptelea program-cadru: IPR și MFPR**

- Păstrarea curățeniei stradale poate fi costisitoare pentru autoritățile locale, iar majoritatea urbaniștilor ar dori să aibă pavaje curate în orașele mici și mari. CS-Beton face tocmai acest lucru. Este una dintre cele mai mari întreprinderi producătoare de produse din beton pentru pavaje, drumuri, autostrăzi și aeroporturi și este prima societate din Republica Cehă care a introdus un spray special - „Clean protect” - pentru a împiedica prinderea murdăriei de beton. Și nu este vorba de orice tip de beton, ci de un tip de beton foarte rezistent la îngheț, precum și la agenți chimici de degivrare. Cu cei 160 de angajați ai săi, societatea dezvoltă, în prezent, produse noi din beton, oferind modele cu totul noi pentru stații de autobuze și soluții noi pentru îmbrăcăminte rutieră și ziduri mari de sprijin în vederea dezvoltării afacerii în Republica Cehă și peste hotarele acesteia. Împrumutul pentru investiții, în valoare de 20 700 000 CZK (echivalentul a 807 490 EUR) cu o garanție de 50 % din partea UE, acordat în Republica Cehă în cadrul IPR, a permis CS-Beton să se lanseze în proiecte mai mari și i-a acordat accesul pe piețe internaționale.

http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/RSI/case-studies/ceska_sporitelna_czech_republic.htm

- Zeta Biopharma este o societate de construcții de instalații din Austria, care are 237 de angajați ce asigură tehnologia de prelucrare pentru aplicații biofarmaceutice, furnizând societăților farmaceutice globale instalații proiectate în mod individual. Instalațiile de producție de la Zeta sunt utilizate de către societățile farmaceutice mari pentru a dezvolta vaccinuri, injecții și medicamente utilizate pentru combaterea bolilor în toată lumea. Societatea este una dintre cele două din Europa care folosesc containere de congelare-decongelare pentru depozitarea și transportarea substanțelor pentru industria farmaceutică. Aceste lichide pot fi congelate într-o unitate de depozitare controlată timp de mai mulți ani și sunt deseori trimise pe piețele din lumea întreagă. Instalațiile sunt utilizate de către societățile farmaceutice mari pentru a dezvolta vaccinuri, injecții și medicamente utilizate pentru combaterea bolilor în toată lumea.

Societatea este una dintre cele două din Europa care folosesc containere de congelare-decongelare pentru depozitarea și transportarea substanțelor pentru industria farmaceutică. Aceste lichide pot fi congelate într-o unitate de depozitare controlată timp de mai mulți ani și sunt deseori trimise pe piețele din lumea întreagă. Instalațiile sunt fabricate în sistem modular cu echipamente de ultimă generație la locul de producție din Lieboch, Graz și sunt livrate în condiții sterile la puncte de exploatare din toată Europa și dincolo de frontierele acesteia, unde sunt apoi instalate și date în exploatare de către un personal calificat și ingineri. Împrumutul de capital circulant în valoare de 2,5 milioane EUR, cu o garanție de 50 % din partea UE, care este acordat în cadrul IPR în Austria, acoperă cerințele mari de capital circulant ale Zeta în timpul îndelungat de pregătire din etapa de proiectare și fabricare a instalației.

http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/RSI/case-studies/unicredit-bank_austria.htm

- Ce au în comun autovehiculele, macaralele, excavatoarele, trenurile, excavatoarele pentru mină și combinele de recoltat? Toate aceste vehicule folosesc rulmenți pentru a ține utilajele în mișcare. NBI Bearings Europe este una dintre cele mai mari companii producătoare de rulmenți din Spania, care furnizează aceste piese valoroase sectoarelor industriale, inclusiv industriei petrolului și gazelor, agriculturii, fierului și oțelului. Punctul de vânzare unic al NBI Bearings este structura specială folosită, care protejează rulmenții de murdărie și umezeală și le permite acestora să păstreze lubrifiantul în interior. Esența strategiei companiei o reprezintă cercetarea și dezvoltarea, la care lucrează tehnicieni din cadrul universităților, inclusiv de la Universitatea Tehnică din Valencia și Universitatea Deusto din Bilbao, studiind tipuri noi de materiale, tehnici și sisteme de control al calității pentru rulmenții pe care îi produc. NBI Bearings Europe are 32 de angajați care acoperă, în prezent, piețele din 50 de țări, iar compania intenționează să se extindă în viitorul apropiat. Împrumutul de capital circulant în valoare de 500 000 EUR, cu o garanție de 50 % din partea UE,

acordat în cadrul Instrumentului de partajare a riscurilor (IPR) în Spania, a permis NBI Bearings Europe să își extindă unitățile de cercetare și dezvoltare și să coopereze cu 6 noi angajați pentru fabrica sa de producție tehnologică.

http://www.eif.org/what_we_do/guarantees/RSI/case-studies/bankinter_spain.htm

Competitivitatea IMM-urilor:

- **COSME: Mecanismul de garantare a împrumuturilor (LGF)**

KopfNuss GmbH, din Hamburg, a realizat o băutură în colaborare cu Universitatea din Kiel. Pentru a demara acțiunea, aceștia au obținut un împrumut de 30 000 de euro de la o bancă din Hamburg. Împrumutul, care a fost garantat de KfW prin programul COSME, a permis lansarea acestei noi afaceri, prin înființarea companiei, dezvoltarea prototipului și producția primelor 40 000 de sticle. Acel produs foarte în vogă, – o băutură răcoritoare cu totul naturală, fără zahăr adăugat și fără alcool – a fost introdus pe piață abia acum un an de către trei tineri întreprinzători. După un an, producția a crescut de cinci ori. Întreprinzătorii au încheiat parteneriate cu organizatori de evenimente, iar punctele lor de vânzare cresc în continuu. Dennis Redepenning, cofondator al KopfNuss GmbH explică: „Suntem pe cale să lansăm al doilea produs pe piață și suntem în curs de obținere a unei etichete ecologice europene pentru ambele produse. Continuăm să ne extindem. Obiectivul nostru este să fim în Berlin și München anul viitor.”

<http://www.euronews.com/2015/10/16/enhancing-access-to-finance-with-cosme/>

Infrastructură și eficiență energetică:

- **Mecanismul pentru interconectarea Europei/Inițiativa de emisie de obligațiuni pentru finanțarea de proiecte**

Contribuția Uniunii a permis finanțarea:

- unui proiect de transport de tip „greenfield” pentru autostrada A11 din Belgia; valoarea emiterii de obligațiuni pentru finanțarea proiectului a fost de 578 de milioane EUR, iar aportul de fonduri proprii a fost de 79,6 milioane EUR (contribuția din partea Uniunii fiind de 200 de milioane EUR) și
- a autostrăzii A7 în Germania prin intermediul unei emiterii de obligațiuni pentru finanțarea proiectului a cărei valoare a fost de 429 de milioane EUR.

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d1d8e4af-8fab-11e5-983e-01aa75ed71a1.0022.02/DOC_1&format=PDF

- **Finanțare privată pentru eficiența energetică (PF4EE)**

La data de 26 noiembrie 2015, a fost semnată o operațiune cu Banco Santander. Operațiunea respectivă se axează pe investiții energetice în sectorul hotelier și poate

susține programele PIMASOL și PERRER EE ale guvernului spaniol. BEI a acordat un împrumut de 50 de milioane EUR, iar garanția maximă angajată pentru operațiunea respectivă a fost stabilită la 3,6 milioane EUR.

Întreprinderi sociale și microîntreprinderi:

- **Instrumentul european de microfinanțare Progress**

Miena Rust a fost disponibilizată de la locul ei de muncă din cadrul unei companii de inginerie în anul 2010. Ea a investit într-un aparat de gătit nuga și într-un cuțit pentru nuga, și-a perfecționat rețeta și a descoperit că a dat lovitura. Nuga preparată de Miena a început în iulie 2012 ca o afacere a unui comerciant unic. Miena prepară dulciuri artisanale fine folosind doar ingrediente naturale produse manual, în locuința ei din Glen of Imaal din comitatul Wicklow. Miena a început inițial să distribuie nuga ei delicată cu miere la piața de produse agroalimentare Marlay Park, la Grangecon Café din Blessington, comitatul Wicklow și la diferite târguri de alimente/comerciale din Dublin. Începând din 2014, nuga preparată de Miena a fost vândută în magazine de artizanat și de delicatese, inclusiv la Avoca Handweavers, la Donnybrook Fair, în cafenele selecte, precum și în peste 200 de magazine Super Valu din întreaga țară.

<http://microfinanceireland.ie/mienas-nougat/>

REZUMAT

Prezentul raport vizează instrumente financiare ale UE pentru domeniile de politică internă și externă Uniunii, gestionate direct sau indirect de către Comisie.

Raportul oferă un tablou complet al progreselor înregistrate până în prezent în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor financiare pentru perioadele 2007-2013 și 2014-2020, asigurând transparența și răspunderea pentru utilizarea banilor contribuabililor. Acesta demonstrează că instrumentele financiare gestionate la nivel central au avut un efect de pârghie important și arată, pe baza dovezilor disponibile în prezent, modul în care instrumentele au permis atingerea obiectivelor de politică vizate. Informații tehnice suplimentare sunt prezentate în anexă.

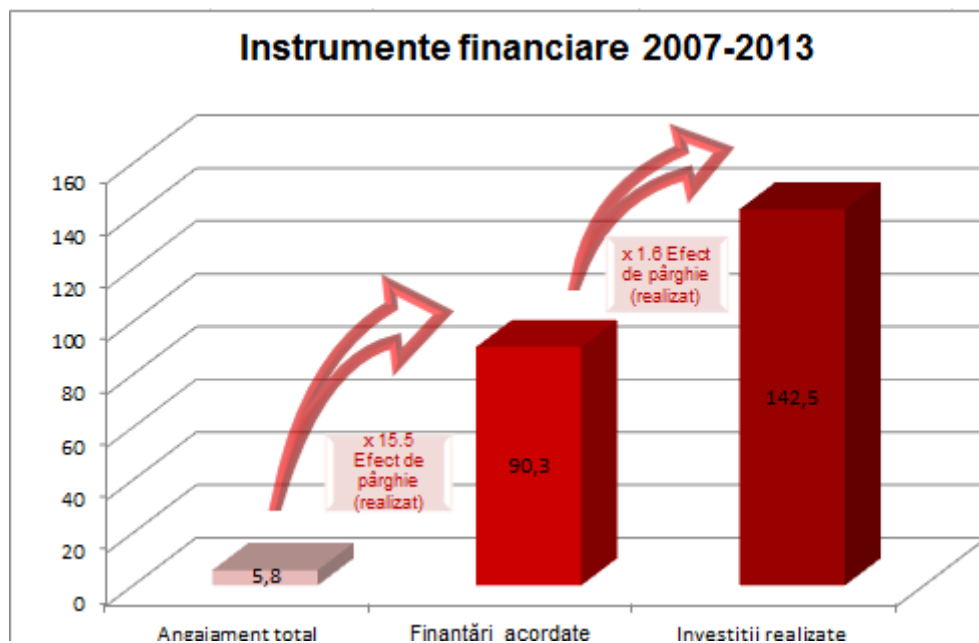
Graficele din continuare oferă o ilustrare vizuală a punerii în aplicare a instrumentelor financiare sub aspectul efectului de pârghie în cadrul CFM 2007-2013 și 2014-2020, începând de la 31 decembrie 2015, atât la nivel general, cât și pe categorii financiare (creanțe, capitaluri proprii și instrumente mixte).

Pentru instrumentele financiare din perioada 2007-2013, „Totalul angajamentelor” este definit ca fiind angajamentele bugetare cumulate realizate pentru instrumentul financiar relevant¹⁰. „Finanțarea realizată” corespunde volumului fondurilor acordate beneficiarilor finali eligibili printr-un instrument financiar, prin intermediul lanțului său de finanțare, inclusiv partea contribuției Uniunii¹¹. În final, „Investițiile realizate” reprezintă cheltuielile cu investiții de capital de realizat de către beneficiarul final, în multe cazuri reprezentând suma totală a fondurilor puse la dispoziție pentru investiții, inclusiv fonduri proprii.

¹⁰ Astfel de angajamente includ nu doar credite alocate în cadrul exercițiului bugetar, ci și resurse bugetare precum contribuții SEE, bilete de intrare de la țări terțe pentru a participa la instrumentul financiar sau sume transferate în cadrul bugetului Uniunii către instrumentul financiar relevant.

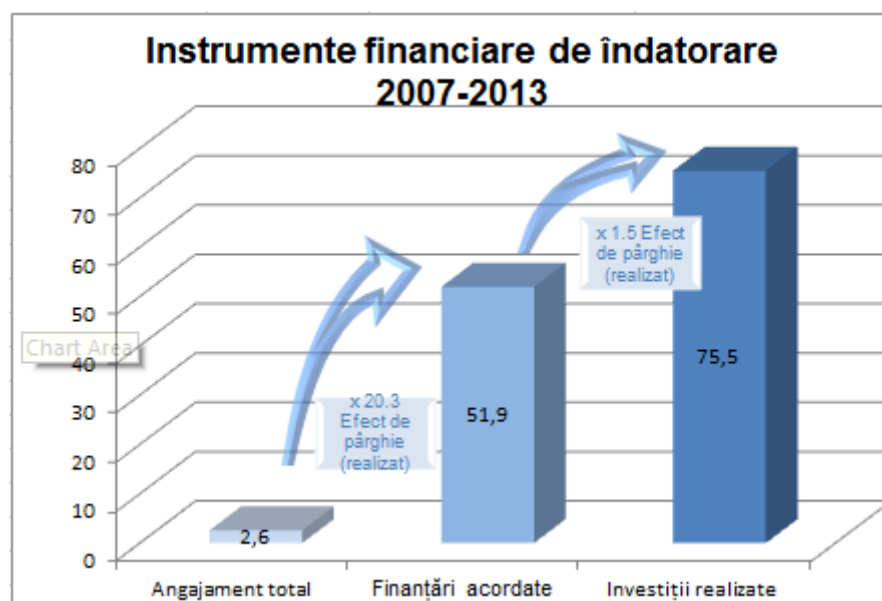
¹¹ Mai exact, Totalul angajamentelor bugetare.

Graficul 1: Instrumente financiare pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

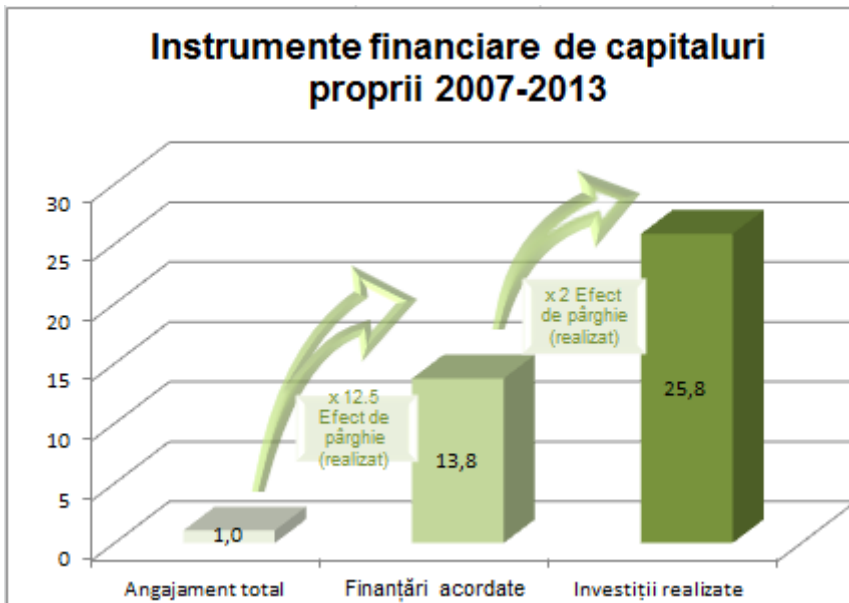
Instrumente avute în vedere: SMEG 07, EPMF-G, IPR, MFPR, LGTT, Inițiativa de emiterie de obligațiuni pentru finanțarea de proiecte, FCP-FIS, EDIF GF 1, EFSE, RSL Turcia, GIF (CIP), Marguerite, ENEF în cadrul EDIF, ENIF în cadrul EDIF, sprijin pentru FEMIP, GEEREF, EEEF, GGF, NIF, IFCA&AIF, LAIF

Graficul 2: Instrumente financiare de îndatorare pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

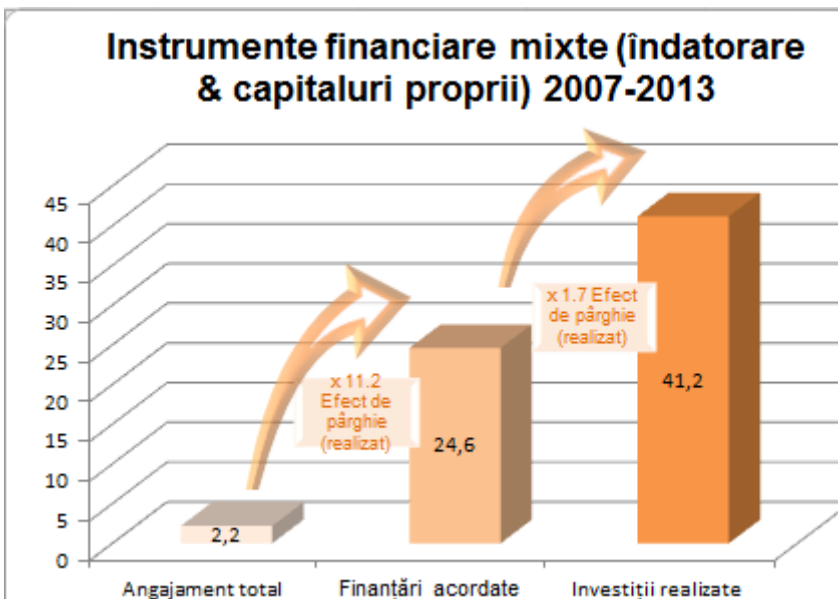
Instrumente avute în vedere: SMEG 07, EPMF-G, IPR, MFPR, LGTT, Inițiativa de emiterie de obligațiuni pentru finanțarea de proiecte, FCP-FIS, EDIF GF 1, EFSE, RSL Turcia.

Graficul 3: Instrumente financiare de capitaluri proprii pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: GIF (CIP), Marguerite, ENEF în cadrul EDIF, ENIF în cadrul EDIF, sprijin pentru FEMIP, GEEREF

Graficul 4: Instrumente financiare mixte (îndatorare & capitaluri proprii) pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

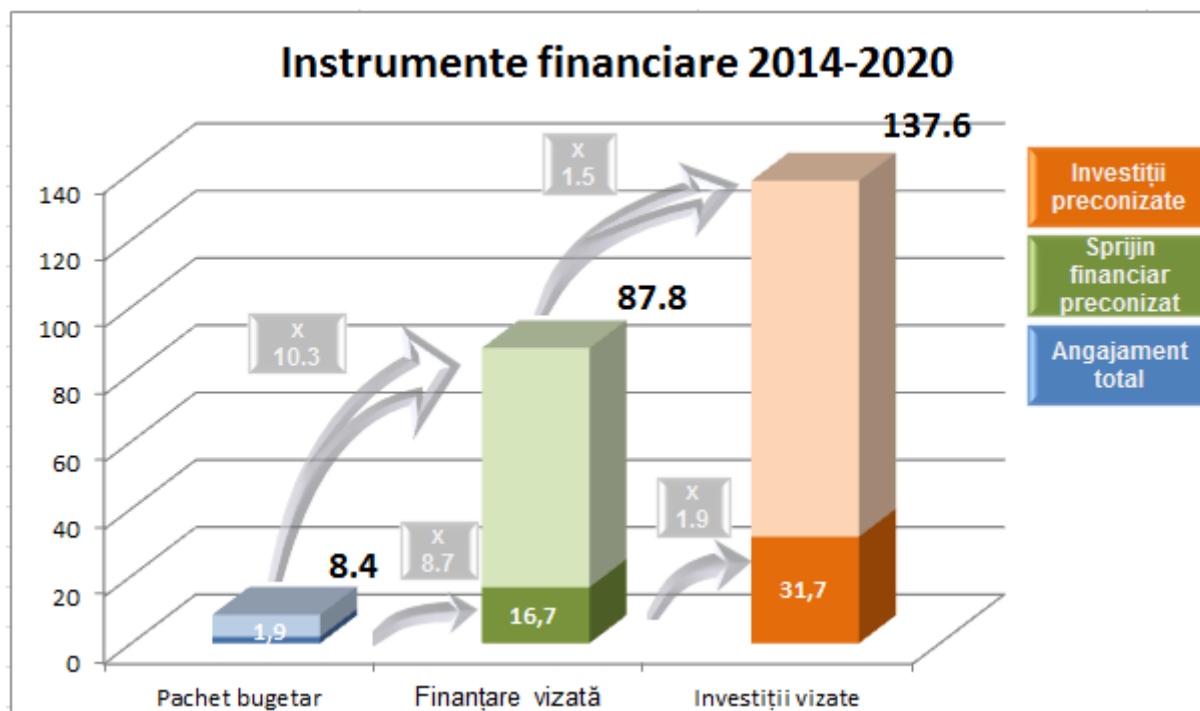

Instrumente avute în vedere: EEEF, GGF, NIF, IFCA&AIF, LAIF

Pentru instrumentele financiare din perioada 2014-2020, „Pachetul bugetar” indică creditele de angajament avute în vedere pentru instrumentul aferent pe durata de punere în aplicare a acestuia. „Obiectivul de finanțare” reprezintă suma vizată de finanțare pentru beneficiarii

finali eligibili (o parte din aceasta reprezentând Finanțarea estimată, și anume volumul de finanțare estimat din operațiuni semnate). În final, „Investiția vizată” reprezintă cheltuielile cu investițiile vizate care urmează a fi realizate de către beneficiarul final (o parte din aceasta reprezentând Investiția estimată, și anume volumul cheltuielilor cu investițiile estimat din operațiuni semnate).

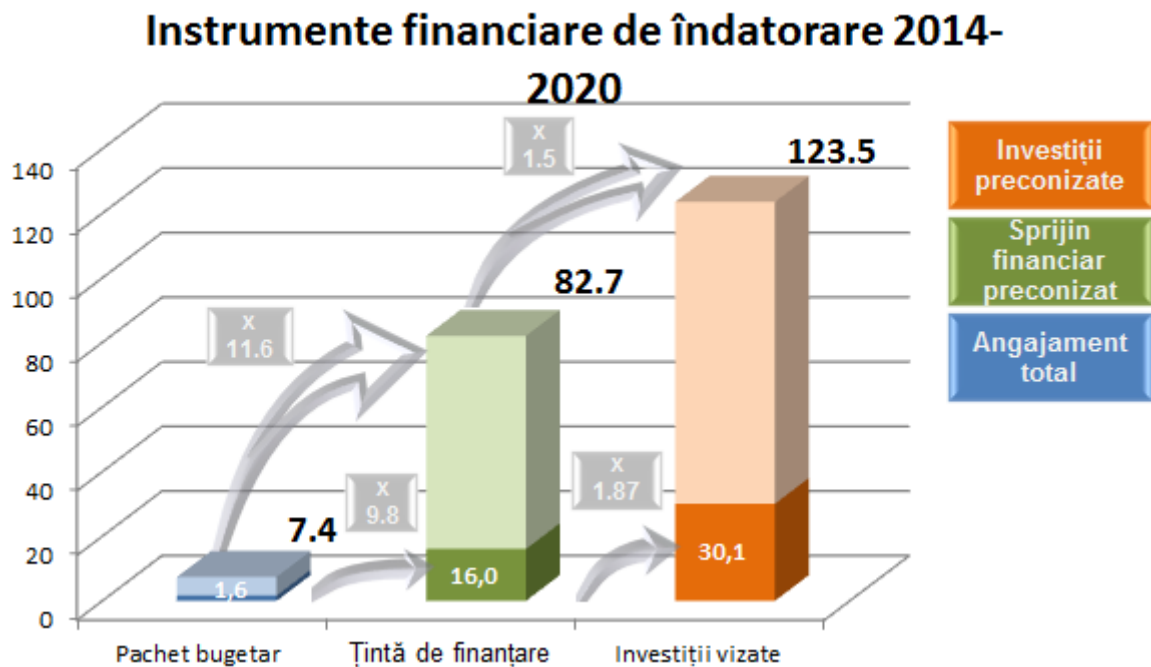
Graficul 5: Instrumente financiare pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: COSME LGF, Inițiativa UE pentru IMM-uri, EaSI, Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin, Fondul de garantare CCS, Mecanismul SLG, PF4EE, Innovfin Large project, RSDI, Fondul de garantare 2, EFG, CEF Equity, Capitalul de risc InnovFin pentru IMM-uri, NCFE

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente.

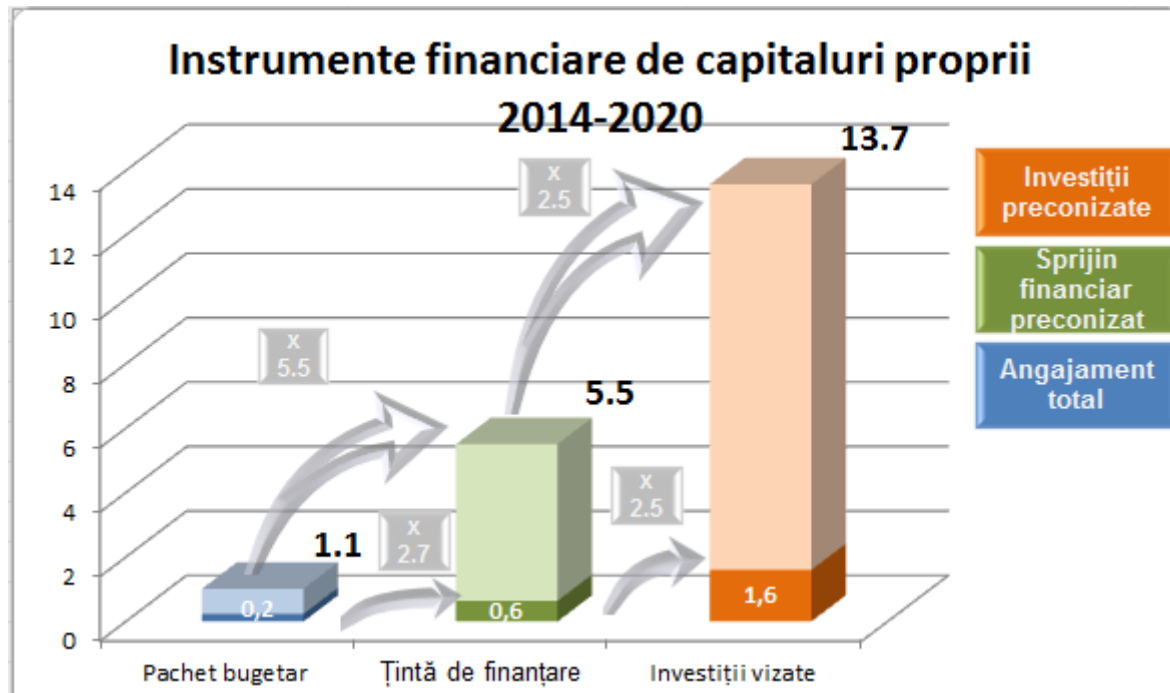
Graficul 6: Instrumente financiare de îndatorare pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: COSME LGF, Inițiativa UE pentru IMM-uri, EaSI, Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin, Fondul de garantare CCS, Mecanismul SLG, PF4EE, Innovfin Large project, RSDI.

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente

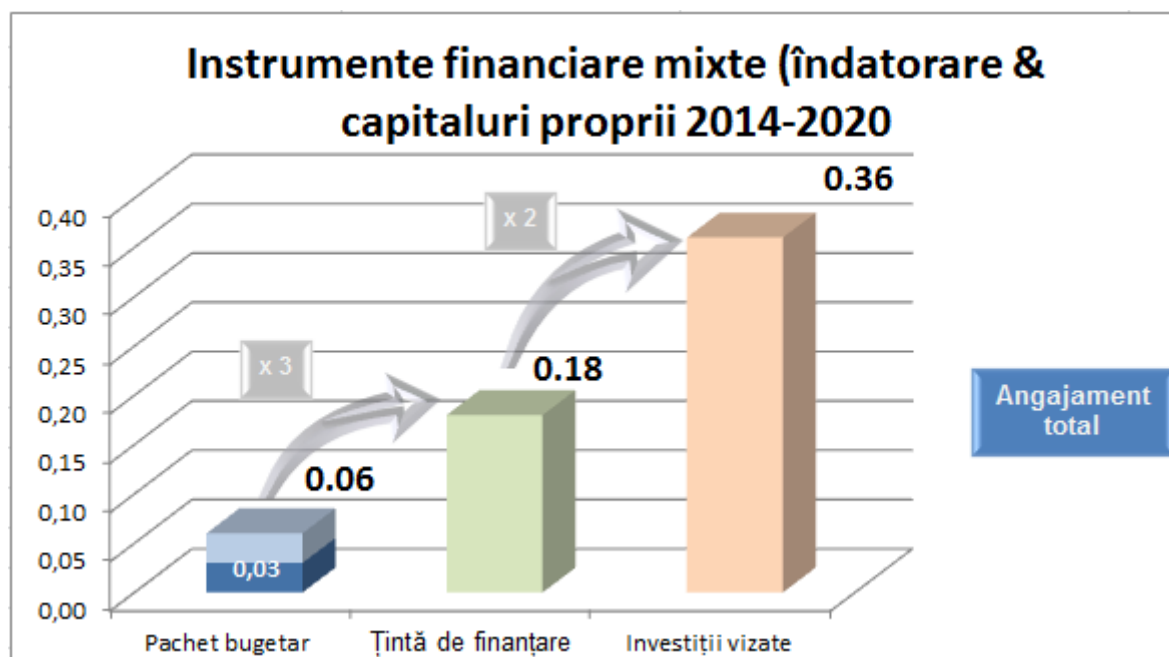
Graficul 7: Instrumente financiare de capitaluri proprii pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: EFG, CEF Equity, Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente.

Graficul 8: Instrumente financiare mixte (îndatorare & capitaluri proprii) pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: FFCN

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente

Instrumentele susținute din bugetul Uniunii, însă puse în aplicare de statele membre în gestiune partajată fac obiectul unei raportări separate. Pentru perioada de programare 2007-2013, un raport anual de sinteză privind punerea în aplicare a instrumentelor de inginerie financiară în temeiul FEDR și al FSE¹² a fost publicat în fiecare an, până la data de 1 octombrie.¹³ Începând din 2016, Comisia va furniza rezumatele datelor privind progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor financiare în cadrul gestiunii partajate, astfel cum se prevede în ESIF din cadrul RDC.¹⁴ În mod similar, operațiunile de finanțare și investiții din cadrul garanției bugetare FEIS - care nu sunt instrumente de finanțare în sensul Regulamentului financiar - sunt supuse unei raportări separate prevăzute prin Regulamentul FEIS.¹⁵

Prezentul raport privind instrumentele de la nivelul UE este completat de un document de lucru al serviciilor Comisiei, care conține tabele și informații detaliate privind instrumentele

¹² Acronimele sunt explicate în glosarul din documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

¹³ Raportul pentru 2014 este disponibil la următoarea adresă:

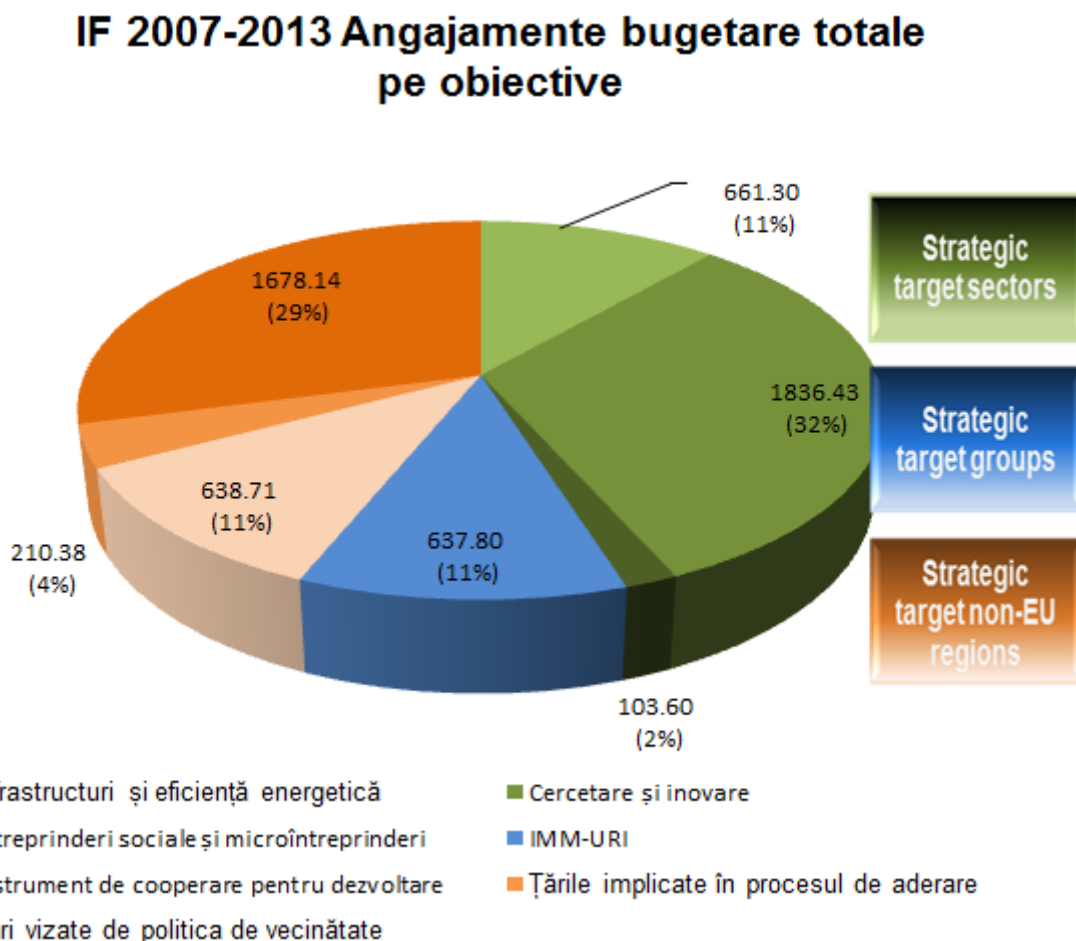
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/summary_data_fei_2014.pdf

¹⁴ Articolul 46 alineatul (4) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

¹⁵ Articolele 16-18 din Regulamentul (UE) nr. 2015/1017. În plus, articolul 16 alineatul (2) prevede ca BEI, în cooperare cu FEI, dacă este cazul, transmite anual un raport Parlamentului European și Consiliului cu privire la operațiunile de finanțare și de investiții ale BEI care fac obiectul Regulamentului FEIS. Raportul pentru 2015 se găsește aici: http://www.eib.org/attachments/strategies/efsi_2015_report_ep_council_en.pdf

puse în aplicare în modul de gestionare directă și indirectă pentru perioadele 2007-2013 și 2014-2020.

Graficul 9: IF 2007-2013 - Angajamente bugetare totale pe obiective, la 31 decembrie 2015 (milioane EUR)

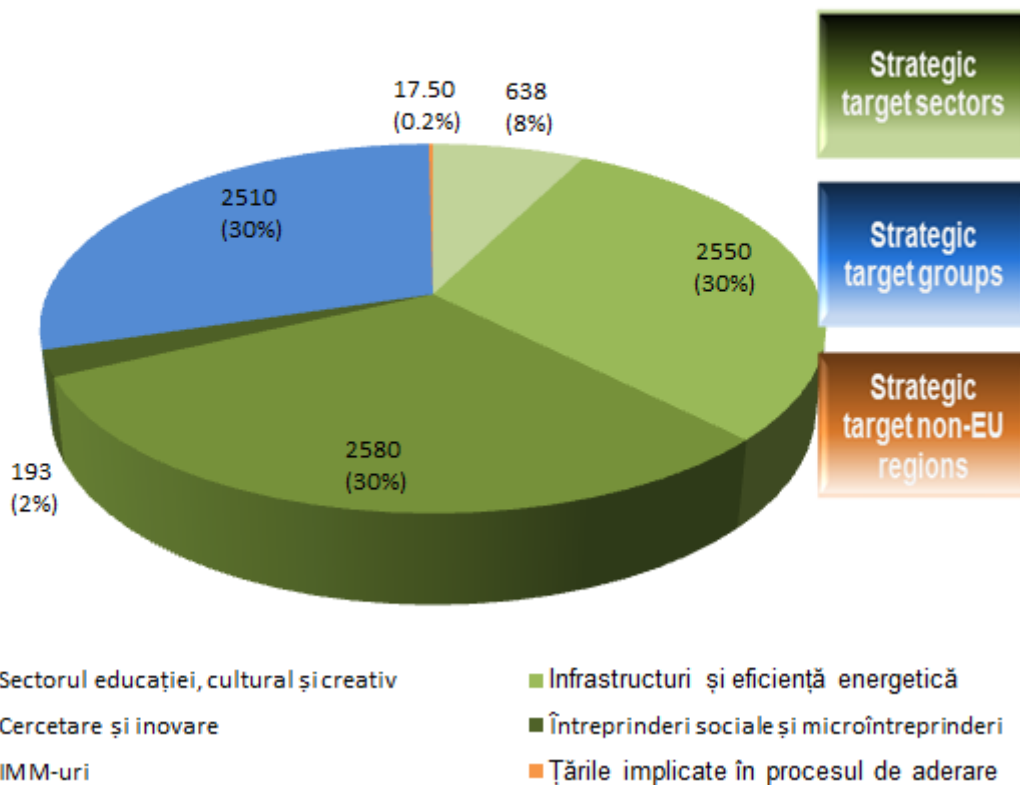
Sectoare țintă strategice: LGTT, PBI, Marguerite, EEEF, GIF (CIP), IPR, MFPR, EPMF-G, FCP -FIS

Grupurile țintă strategice: SMEG 07

Regiuni strategice din afara Uniunii Europene: IFCA, AIF, LAIF, GEEREF, EDIF GF 1, ENEF în cadrul EDIF, ENIF în cadrul EDIF, EFSE, GGF, SME RSLT, NIF, Sprijin pentru FEMIP

Graficul 10: IF 2014-2020 - Angajamente bugetare totale pe obiective, la 31 decembrie 2015 (milioane EUR)

IF 2014-2020 Angajamente bugetare totale pe obiective

Sectoare țintă strategice: Fondul de garantare CCS, SLGF, PF4EE, RSDI, CEF Equity, NCFE, Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin, InnovFin L-M Guarantee, Capitalul de risc InnovFin pentru IMM-uri, EaSI

Grupurile țintă strategice: COSME LFG, Inițiativa UE pentru IMM-uri, COSME EFG

Regiuni strategice vizate din afara Uniunii Europene: EDIF GF2

1. Grupurile țintă strategice: IMM-uri

În general, IMM-urile par a fi o categorie de întreprinderi care se confruntă cu dificultăți deosebite în ceea ce privește accesul la finanțare, și cu atât mai mult de la începutul crizei financiare și a datoriilor suverane.

Pentru a remedia disfuncționalitățile pieței legate de asimetria informațiilor, au fost create mai multe mecanisme de garantare pentru a permite acordarea de **împrumuturi** mai mari în condiții mai bune unor întreprinderi care prezintă mai multe riscuri. Mecanismele respective au scopul de a favoriza dezvoltarea unei piețe paneuropene pentru finanțarea IMM-urilor și de a remedia disfuncționalitățile pieței care sunt abordate mai bine la nivelul UE, având în vedere caracterul lor generalizat. Ca atare, aceste mecanisme permit realizarea de economii de scară și diseminarea de bune practici:

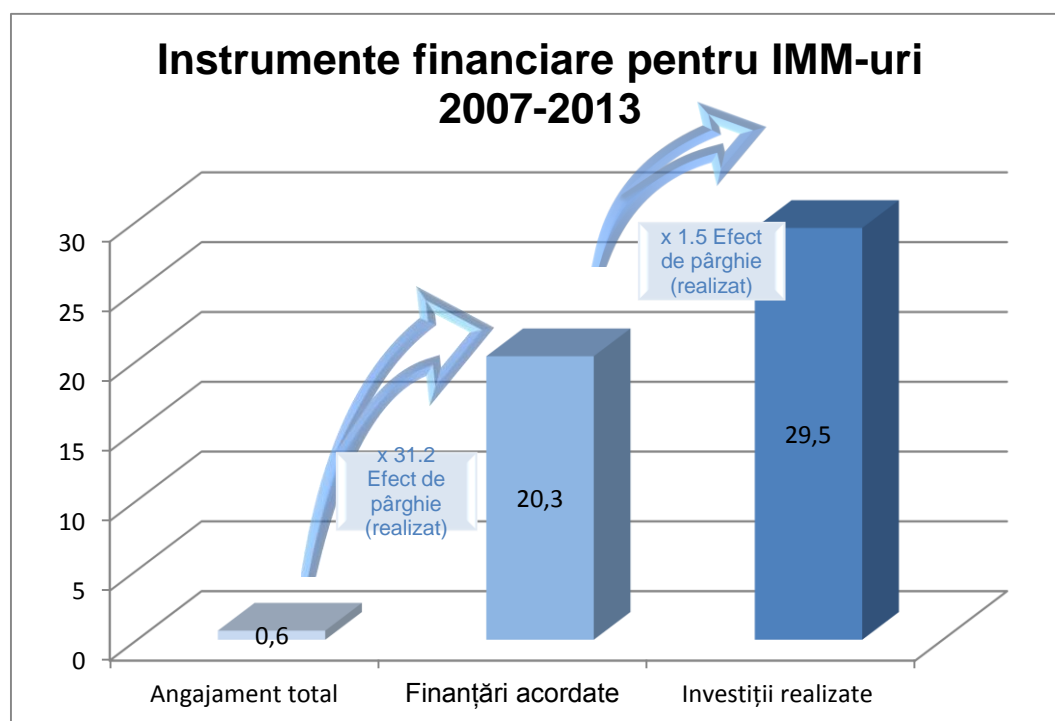
1. *Fondul de garantare pentru IMM-uri (SMEG 07) al Programului-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP)* a îmbunătățit accesul IMM-urilor la finanțare prin îndatorare. La data 30 septembrie 2015, peste 377 000 de IMM-uri în total beneficiaseră de împrumuturi garantate în valoare de 20 de miliarde EUR în perioada 2007-2015, iar acest număr continuă să crească;
2. *mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul programului COSME*, succesor al SMEG07, oferă IMM-urilor garanții plafonate pentru finanțarea prin îndatorare, prin intermediul împrumuturilor sau al leasingului, în vederea reducerii dificultăților specifice cu care se confruntă IMM-urile viabile la accesarea finanțării, din cauza percepției de risc ridicat sau din lipsa disponibilității unor garanții suficiente. Până la sfârșitul anului 2015, Fondul European de Investiții (FEI) a finalizat procesul de verificare prealabilă (*due diligence*) și a semnat acorduri de garantare cu 26 de intermediari financiari pentru o sumă totală de peste 7 miliarde EUR. Se estimează că valoarea totală cumulată a finanțării mobilizate pentru perioada 2014-2020 se va situa între 14,3 și 21,5 miliarde EUR și va viza între 220 000 și 330 000 de IMM-uri;
3. *inițiativa UE pentru IMM-uri*, concepută ca un instrument de răspuns la criză, oferă garanții neplafonate și/sau operațiuni de securitizare pentru a îmbunătăți accesul IMM-urilor la finanțare, inclusiv pentru IMM-urile inovatoare și cu risc ridicat. Este un instrument comun, care combină fondurile programelor COSME și Orizont 2020 cu resursele FEDR – FEADR ale statelor membre, în cooperare cu BEI/FEI, cu scopul de a genera împrumuturi suplimentare pentru IMM-uri. Un prim instrument de garantare ca inițiativă pentru IMM-uri a fost instituit cu Spania. Cu un angajament de 692 de milioane EUR din partea FEDR și Orizont 2020, volumul noilor împrumuturi acordate IMM-urilor din Spania ar trebui să ajungă la 5 723 de milioane EUR pentru toate regiunile din Spania. Malta a fost al doilea stat membru al UE care s-a înscris pentru instrumentul de garantare neplafonat în cadrul inițiativei pentru IMM-uri. Contribuția FEDR a Maltei, în valoare de 15 milioane EUR, va susține o valoare de finanțare de peste 60 de milioane EUR acordată IMM-urilor.

De asemenea, **IMM-urile** se confruntă cu dificultăți deosebite în ceea ce privește atragerea de **capital propriu**, piața europeană de capital de risc confruntându-se cu o încetinire a activității private în materie de capital propriu în perioada 2008-2014 în ceea ce privește strângerea de fonduri, nivelurile investițiilor (deși s-a înregistrat o ușoară creștere în 2014) și condițiile de dezinvestire; această piață a rămas fragmentată în diferite țări și depinde cu atât mai mult de intervenția investitorilor publici.

Sprijinul oferit prin intermediul instrumentelor financiare ale UE este esențial pentru soluționarea fragmentării respective. Au fost create mai multe mecanisme de finanțare prin capitaluri proprii pentru a consolida piața internă a capitalului de risc, soluționând disfuncționalitățile constatate pe piață (în special de către IMM-urile aflate în faza inițială, care au un potențial de a atinge un nivel ridicat de creștere), pentru a aduce inovațiile pe piață și a crea locuri de muncă cu valoare adăugată înaltă:

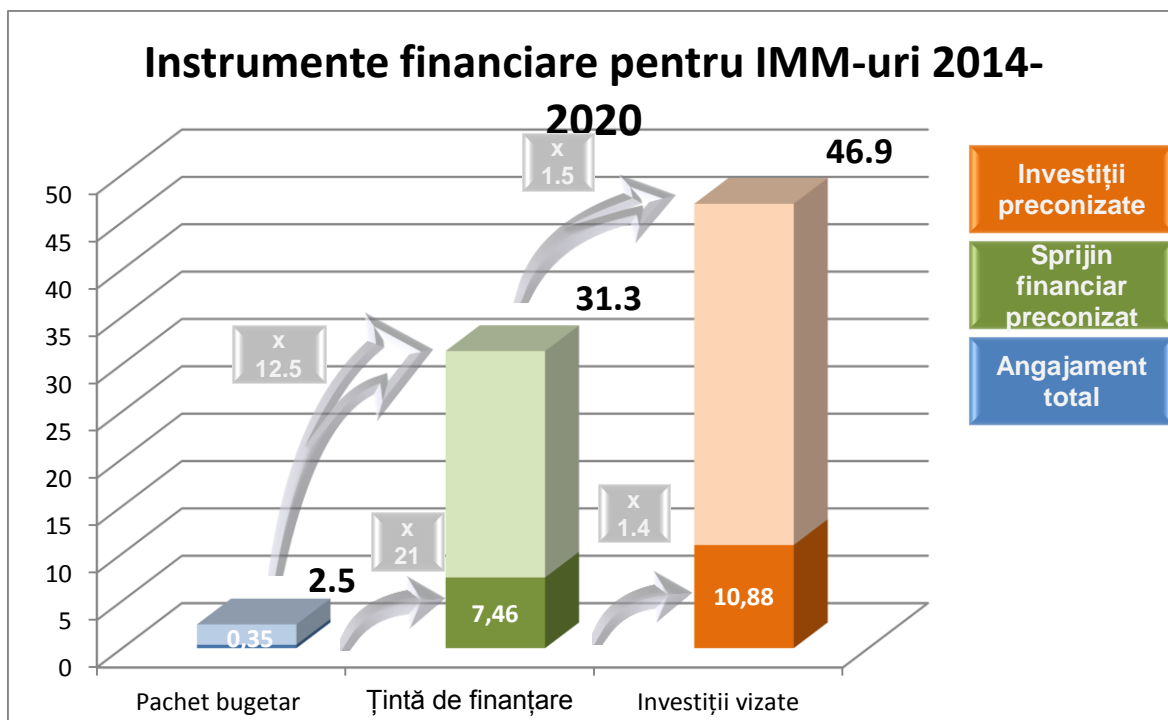
1. *mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere (EFG)* din cadrul programului COSME, succesorul GIF 2, are drept scop să stimuleze oferta de finanțare prin capitaluri proprii pentru IMM-uri în faza de expansiune, precum și utilizarea de către aceste întreprinderi a acestui tip de finanțare. Pentru perioada 2014-2020, se preconizează că angajamentul cu titlu indicativ de 546 de milioane EUR va sprijini investiții de capital de risc în valoare de 2,6–3,9 miliarde EUR, de care vor beneficia între 360 și 540 de IMM-uri.

Graficul 11: Instrumente financiare pentru IMM-uri pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: SMEG 07.

Graficul 12: Instrumente financiare pentru IMM-uri pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: COSME LGF, Inițiativa UE pentru IMM-uri, COSME EFG.
Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și investiții aferente

2. Sectoare țintă strategice: Infrastructura tangibilă și intangibilă.

Sectoarele strategice includ sectoarele de infrastructură în sensul mai larg, cuprinzând atât infrastructura tangibilă, cât și cea intangibilă, cum ar fi cercetarea și inovarea.

2.1. Cercetare și inovare (C&I)

Dovezile că societățile cu activități intensive de cercetare și inovare de talie mai mare și bine stabilite au probleme la accesarea finanțării prin împrumut în vederea finanțării proiectelor de inovare sunt neclare și mai greu de stabilit din punct de vedere metodologic. Cu toate acestea, un studiu econometric recent¹⁶, precum și experiența, sugerează că, în sectorul cercetării și inovării, cererea de finanțare prin împrumut depășește cu mult oferta actuală.

Pentru a răspunde nevoilor de finanțare în domeniul cercetării și inovării, care pot fi cu greu acoperite pe deplin la nivel național, Comisia a instituit *Mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor (2007-2013)* și, în cadrul programului Orizont 2020, *InnovFin Large Projects*, *InnovFin MidCap Growth Finance* și *InnovFin MidCap Guarantee*:

1. *mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor (2007-2013)* oferă împrumuturi și forme hibride de finanțare sau finanțare de tip mezanin în vederea îmbunătățirii accesului la finanțarea de risc pentru proiectele de cercetare și inovare. Contribuția

¹⁶ Comisia Europeană, *Evaluarea ex-ante a programului Orizont 2020*, 2013.

Uniunii la acest mecanism pentru perioada 2007-2015, în valoare de 961 de milioane EUR, a sprijinit activități reprezentând peste 10,22 miliarde EUR din cele 11,31 miliarde EUR estimate;

2. *serviciul de creditare a C&I 2014-2020 din cadrul Orizont 2020* [Horizon 2020 Loans Service for R&I (2014-2020)], succesorul mecanismului de finanțare cu partajarea riscurilor, oferă de asemenea împrumuturi și forme hibride de finanțare sau finanțare de tip mezanin în vederea îmbunătățirii accesului la finanțarea de risc pentru proiectele de cercetare și inovare. Pentru perioada 2014-2020, obiectivul contribuției UE în valoare de 1 060 de milioane EUR constă în mobilizarea unei finanțări de 13 250 de milioane EUR pentru beneficiarii finali. Până la sfârșitul anului 2015, contribuțiile UE în valoare totală de 645,5 milioane EUR permiseseră deja mobilizarea unei finanțări în valoare de 2 399,2 milioane EUR.
3. *instrumentul de partajare a riscurilor (IPR)* din cadrul celui de-al 7-lea program-cadru este un mecanism de garantare a împrumuturilor și a finanțării prin leasing, care acoperă deficitul de finanțare pentru IMM-urile și micile întreprinderi cu capitalizare medie (întreprinderi cu maximum 499 de angajați) inovatoare. Acesta a oferit până în prezent aproape 2,34 de miliarde EUR sub formă de garanții și contragarantii pentru 37 de bănci și fonduri de garantare, care le vor permite acestora să sprijine până la aproximativ 4 000 de IMM-uri și întreprinderi mici cu capitalizare medie inovatoare. Până la sfârșitul anului 2015, volumul finanțării acordate a fost de peste 2,3 miliarde EUR, contribuția din partea Uniunii ridicându-se la 270 de milioane EUR;
4. *fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin* din cadrul programului Orizont 2020, succesorul mecanismului pentru IMM-uri și întreprinderi mici cu capitalizare medie inovatoare pentru perioada 2014-2020, ar trebui să mobilizeze un volum total de împrumuturi de aproximativ 9,5 miliarde EUR, cu o contribuție a Uniunii de aproximativ 1 060 de milioane EUR. Până în 2015, valoarea totală a finanțării mobilizate datorită contribuției Uniunii este estimată la aproximativ 3,7 miliarde EUR, din care 310 milioane EUR au fost deja furnizate;
5. *instrumentul financiar destinat IMM-urilor cu o rată mare de creștere și capacitate de inovare (GIF)* din cadrul CIP vizează creșterea aportului de capitaluri proprii pentru IMM-urile inovatoare atât în faza de început (GIF 1), cât și în faza de expansiune (GIF 2). Până la sfârșitul anului 2015, o sumă totală de 625,2 milioane EUR în angajamente nete de la bugetul Uniunii a sprijinit 43 de fonduri de capital de risc și 437 de beneficiari finali, mobilizând finanțare prin capitaluri proprii în valoare de aproape 1,25 de miliarde EUR;
6. *capitalul de risc InnovFin pentru IMM-uri (InnovFin SME Venture Capital)* din cadrul programului Orizont 2020, succesorul GIF 1, este menit să îmbunătățească accesul la finanțarea de risc pentru IMM-urile și întreprinderile mici cu capitalizare medie axate pe cercetare și inovare, aflate în faza inițială. Se preconizează că un pachet în valoare de 460 de milioane EUR, planificat cu titlu indicativ pentru perioada 2014-2020, va avea drept rezultat o finanțare prin capitaluri proprii de aproximativ 2,7 miliarde EUR.

2.2. Infrastructura, politici climatice, mediu și eficiență energetică

Infrastructurile din sectorul transporturilor, al telecomunicațiilor și energetic joacă un rol esențial în ceea ce privește dezvoltarea și creșterea economică durabilă în contextul în care întreprinderile private, indiferent de dimensiune, și entitățile publice interacționează pentru a obține producția necesară. Infrastructurile îmbunătățesc productivitatea economiei, favorizând creșterea, și facilitează interconectarea pieței interne.

În plus, eficiența energetică și promovarea acesteia devin din ce în ce mai importante în Uniune, în special având în vedere obiectivul principal al acesteia pentru anul 2020 de creștere a eficienței energetice cu 20 %, precum și alte obiective dincolo de această dată.

Obiectivul intervenției financiare a UE în sectoarele respective este de a contribui la depășirea deficiențelor de pe piețele europene de capital. Programele în favoarea diferitor subsectoare (transport și infrastructură energetică, eficiența energetică, inclusiv protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice, precum și TIC) lansate în perioada 2007-2013 sau preconizate pentru perioada 2014-2020 includ:

1. *instrumentul de garantare a împrumuturilor pentru proiectele TEN-T (LGTT)*, un instrument de finanțare prin împrumuturi a proiectelor din domeniul rețelelor transeuropene de transport și energetice. La 31 decembrie 2015, suma totală a garanțiilor acordate în temeiul acestui instrument era de 472 de milioane EUR, acoperind cinci proiecte pentru care se așteaptă investiții în valoare de 11,6 miliarde EUR (capitaluri proprii, împrumuturi, granturi). Evaluarea *ex-post* realizată de Comisie în 2014 a concluzionat că impactul acestui instrument a fost pozitiv atunci când a fost utilizat, însă nu a fost suficient pentru a îndeplini obiectivele mai generale;
2. în cadrul *Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE)*:
 - a. *inițiativa de emiterie de obligațiuni pentru finanțarea de proiecte (PBI, CFM 2007-2013)*, care își propune să stimuleze finanțarea pe piața de capital a proiectelor de infrastructură din domeniul rețelelor transeuropene de transport și energetice și al rețelelor în bandă largă. Până în prezent, au fost finalizate aspectele financiare pentru mai multe operațiuni derulate în cadrul fazei pilot a acestei inițiative:
 - i. La sfârșitul anului 2015, proiectele de îmbunătățire a calității creditului (*project-bond credit enhancement* - PBCE) susținute prin contribuția Uniunii de 230 de milioane EUR au permis deja acordarea unor finanțări de 335 de milioane EUR unui număr de cinci proiecte eligibile, având astfel un impact important asupra economiei reale a UE, inclusiv investiții de aproape 3 miliarde EUR;
 - ii. contribuția Uniunii la proiecte TEN-T a permis finanțarea:
 - portului Calais, semnată în iulie 2015. Costul total al proiectului, de 863 de milioane EUR, a fost finanțat printr-o emiterie de obligațiuni de 504 milioane EUR, iar suma de 358

milioane EUR – din alte surse. Suma totală a PBCE se ridică la 50 359 000 EUR;

- construcția autostrăzii A11 din Belgia. Costul total al proiectului, de 657,5 milioane EUR, a fost finanțat printr-o emisie de obligațiuni de 577,9 milioane EUR, iar suma de 79,6 milioane EUR din capitaluri proprii; suma totală furnizată de PBCE se ridică la 115 580 000 EUR;
- construcția autostrăzii A7 din Germania. Costul total al proiectului, de 772,6 milioane EUR, a fost finanțat parțial printr-o emisie de obligațiuni de 429,1 milioane EUR; suma totală a PBCE se ridică la 85 827 400 EUR; iar

iii. contribuția bugetară de 20 de milioane EUR pentru sectorul TIC a permis totodată o îmbunătățire a calității creditului de aproximativ 38 de milioane EUR în sprijinul unei emisii de obligațiuni de aproximativ 189 de milioane EUR, realizată de un furnizor de servicii în bandă largă francez;

b. *instrumentul de îndatorare cu partajarea riscurilor*, care va viza proiecte de interes comun în domeniul transporturilor, al rețelelor în bandă largă și al rețelelor energetice. Începând din 2015, instrumentul s-a bazat pe inițiativa existentă de emisie de obligațiuni pentru finanțarea de proiecte și pe instrumentul de garantare a împrumuturilor pentru proiectele TEN-Transport. Presupunând că întreaga alocare bugetară de 2,4 miliarde EUR este pusă la dispoziția instrumentului, ar putea fi mobilizată, datorită contribuției Uniunii, o finanțare totală în valoare de 18 până la 45 miliarde EUR;

c. Obiectivul *Instrumentului de capital* este de a sprijini finanțarea pentru investiții realizate în rețele în bandă largă de către IMM-uri prin instituirea unui Fond de investiții în rețele în bandă largă. Pentru perioada 2014-2020, este planificat cu titlu indicativ un angajament de 100 de milioane EUR.

3. *Instrumentele de finanțare privată pentru eficiența energetică (PF4EE)* finanțate în cadrul programului LIFE, care vor furniza, printre altele, un mecanism de partajare a riscurilor conceput pentru a reduce riscul de credit cu care se confruntă intermediarii financiari în momentul creditării sectorului eficienței energetice, precum și asistență tehnică pentru intermediarii financiari în vederea construirii unui nou segment de piață. Conform estimărilor, contribuția Uniunii, în valoare de 80 de milioane EUR, va sprijini mobilizarea unor investiții totale de până la aproximativ 540 de milioane EUR pentru perioada 2014-2017. Cu toate acestea, pe baza primelor trei operațiuni semnate în 2015 (în Republica Cehă, Spania și Franța) și a rezervei existente, BEI vizează acum să realizeze investiții noi în eficiența energetică, în valoare de 1 miliard EUR;

4. *Fondul european 2020 pentru energie, schimbări climatice și infrastructură (Marguerite)*, un fond paneuropean de investiții de capital care sprijină investițiile în infrastructură în sectorul transportului (TEN-T), al energiei (TEN-E) și al energiei din

surse regenerabile în statele membre. Contribuția Uniunii, în valoare de 80 de milioane EUR, a fost concepută în vederea mobilizării unui volum de finanțare de aproximativ 10 miliarde EUR, din care 4,9 miliarde EUR au fost deja mobilizați sub formă de titluri de participare sau de creanțe. Până la 31 decembrie 2015, fondul a alocat 295 de milioane EUR reprezentând participare la capital pentru trei proiecte TEN-T și șapte proiecte privind sursele regenerabile de energie;

5. *Fondul european pentru eficiență energetică (EEEF)*, rezultat din Programul energetic european pentru redresare (PEER), care investește în proiecte din domeniul eficienței energetice, al energiei din surse regenerabile și al transporturilor urbane curate. Până la sfârșitul lunii decembrie 2015, fondul beneficiase deja de o contribuție a Uniunii în valoare de 125 de milioane EUR, ceea ce a permis alocarea a 120 de milioane EUR pentru finanțarea a 10 proiecte, investiția totală reprezentând 219 milioane EUR. Asistența tehnică furnizată de EEEF s-a dovedit a fi utilă pentru sprijinirea autorităților publice în vederea pregătirii proiectelor care urmează să fie finanțate.
6. *Mecanismul de finanțare a capitalului natural (NCFE)*, care va finanța proiecte-pilot generatoare de venituri sau de economii pe partea de costuri și care promovează conservarea, refacerea, gestionarea și îmbunătățirea capitalului natural pentru a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii în ceea ce privește natura și biodiversitatea, precum și adaptarea la schimbările climatice. Contribuția Uniunii prevăzută pentru etapa pilot este de 60 de milioane EUR, din care jumătate a fost deja angajată.

2.3. Întreprinderi din sectorul economiei sociale și microîntreprinderi

Printre întreprinderile afectate de dificultăți în ceea ce privește accesul la credite, întreprinderile din sectorul economiei sociale necesită o atenție deosebită, datorită corelării dintre capitalul social și creșterea economică. Obiectivul principal al acestora este de a avea un efect măsurabil și pozitiv pe plan social.

Cu toate acestea, faptul că întreprinderile din sectorul economiei sociale nu urmăresc în primul rând să își maximizeze profitul le expune la dificultăți mai mari în ceea ce privește accesul la finanțare, deoarece bancherii tradiționali ezită să le evalueze planurile de afaceri, considerând că acest lucru este dificil.

Majoritatea întreprinderilor din sectorul economiei sociale sunt mici sau foarte mici și își îndreaptă atenția spre piața microfinanțării pentru a-și finanța afacerile. Sectorul european de microfinanțare este caracterizat de o scădere constantă a activității de creditare bancară, de capacitatea limitată a guvernelor naționale de a sprijini microfinanțarea și de o cerere puternică pe piață. Acest context sugerează că există în continuare o motivație clară pentru intervenția la nivelul UE, prin care se oferă instituțiilor de microfinanțare soluții de finanțare și de partajare a riscurilor.

Mai precis, studiile desfășurate de Comisie arată că „în mai multe state membre ale UE, nivelurile ridicate ale șomajului în rândul tinerilor necesită continuarea sprijinului acordat

antreprenoriatului favorabil incluziunii, care reprezintă o opțiune pentru a (re)intra pe piața forței de muncă. Furnizarea de microcredite reprezintă un instrument important în acest sens”.¹⁷ Marea diversitate a actorilor instituționali și a produselor oferite necesită crearea unor mecanisme de microfinanțare și de finanțare socială specifice, destinate să faciliteze accesul întreprinderilor sociale și al microîntreprinderilor la împrumuturi; deși microîntreprinderile joacă un rol important în crearea de locuri de muncă, acestea continuă să se confrunte chiar cu mai multe dificultăți decât alte IMM-uri:

1. *Instrumentul european de microfinanțare Progress (2010-2013)* constă:
 - a. într-un mecanism de garantare, care prevede garanții plafonate la maximum 20 % pentru portofolii de microcredite acordate de intermediari microîntreprinderilor și
 - b. în *Fonds commun de placement – Fonds d’investissement spécialisé*, un fond de investiții specializat menit să sporească accesul la microfinanțare prin intermediul unei game de produse financiare (în special împrumuturi).

Începând cu 30 septembrie 2015, instrumentele respective au furnizat 45 999 de microcredite beneficiarilor finali pentru o sumă totală de 390 de milioane EUR (obiectivul inițial era de 46 000 de microcredite în valoare de 500 de milioane EUR până în 2018). Instrumentul este pe cale să-și atingă obiectivul inițial, dat fiind că până în 2018 vor fi incluse credite noi;

2. *Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)–Microfinanțare și antreprenoriat social*, succesul al instrumentelor menționate mai sus, vizează să sporească accesul la microfinanțare pentru grupurile vulnerabile și microîntreprinderi, oferind sprijin furnizorilor de microcredite, precum și să susțină dezvoltarea întreprinderilor din sectorul economiei sociale. Obiectivul contribuției preconizate a Uniunii, în valoare de 96 milioane EUR, de a acorda sprijin beneficiarilor finali, în valoare totală de 528 de milioane EUR.

2.4. Educația și sectoarele culturale și creative

Ca formă de acumulare a capitalului uman, educația reprezintă o sursă principală de creștere economică, dar contribuie și la echitatea și coeziunea socială, în măsura în care este accesibilă elevilor din diferite medii sociale și economice. Mai mult, s-a dovedit că mobilitatea studenților are un impact semnificativ asupra dezvoltării sociale și economice.

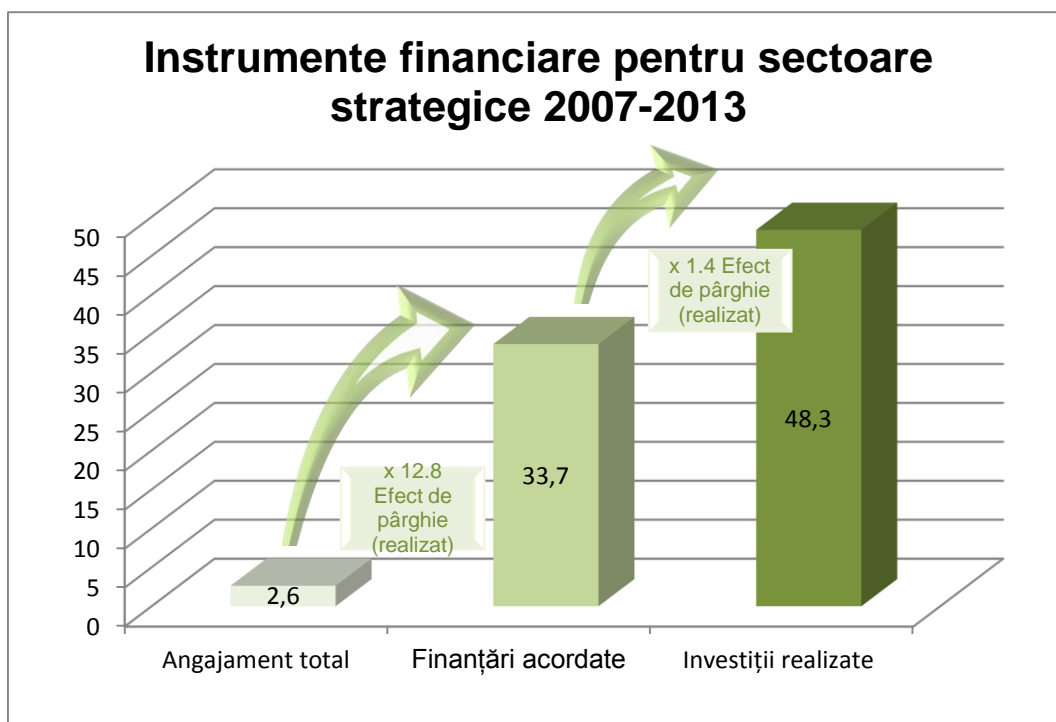
¹⁷ Evers & Jung: Studiu privind imperfecțiunile în domeniul microfinanțării și opțiunile de abordare a acestora prin intermediul unui instrument financiar UE (2014) [*Study on imperfections in the area of microfinance and options how to address them through an EU financial instrument (2014)*]. <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>.

Mecanismul de garantare a împrumuturilor pentru studenți este un nou instrument financiar al UE în cadrul programului Erasmus+ care vizează să susțină mobilitatea, echitatea și excelența în domeniul academic prin acordarea de garanții instituțiilor financiare care sunt de acord să le ofere împrumuturi Erasmus+ Master Loans studenților care se înscriu la studii de masterat în altă țară.

Schema a fost lansată în 2015, iar primele bănci au aderat la mecanismul de garantare, oferind împrumuturi de până la 60 de milioane EUR pentru studii de masterat. Primele împrumuturi Erasmus+ garantat pentru studii de masterat au fost vărsate în 2015. Contribuția planificată a Uniunii, în valoare de 517 milioane EUR pentru perioada 2014-2020, ar trebuie să susțină împrumuturi în valoare de maximum 3 miliarde EUR, în beneficiul a aproximativ 200 000 de studenți.

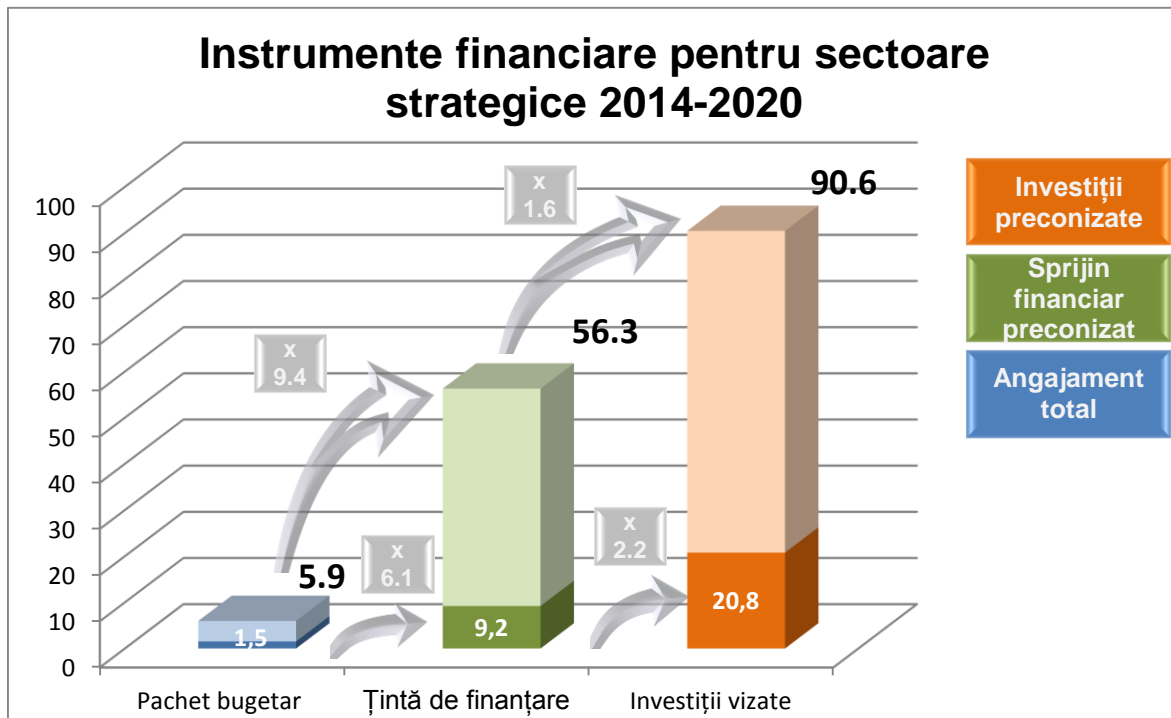
Mecanismul de garantare pentru sectoarele culturale și creative din cadrul programului Europa creativă va oferi garanții băncilor care lucrează cu IMM-uri din sectoarele culturale și creative, consolidând astfel capacitatea financiară în aceste sectoare. Acest mecanism va începe în 2016; suma totală a împrumuturilor suplimentare care vor putea fi acordate în aceste sectoare prin contribuția Uniunii de 121 de milioane EUR este estimată la aproximativ 690 de milioane EUR;

Graficul 13: Instrumente financiare pentru sectoare strategice pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: EPMF-G, IPR, MFPR, LGTT, PBI, FCP-FIS, GIF, Marguerite, EEEF.

Graficul 14: Instrumente financiare pentru sectoare strategice pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: EaSI, Fondul de garantare pentru IMM-uri InnovFin, Fondul de garantare CCS, SLGF, PF4EE, InnovFin L-M Guarantee, RSDI, CEF Equity, Capitalul de risc InnovFin pentru IMM-uri, NCFE

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente

3. Ținta strategică: regiuni din afara UE

3.1. Țările implicate în procesul de aderare¹⁸

Accesul la credite rămâne una dintre cele mai mari dificultăți pentru IMM-urile din Balcanii de Vest, în ciuda faptului că IMM-urile au devenit cei mai eficienți actori pe durata tranziției economiilor lor și un pilon al creșterii și al ocupării forței de muncă. Din cauza lipsei de informații financiare din trecut, IMM-urilor aflate în stadii incipiente le este aproape imposibil să aibă acces la finanțare din partea băncilor. În general, accesul la finanțare în sectorul energetic pare a fi vulnerabil. Pentru aceste aspecte au fost găsite următoarele soluții:

1. *mecanismul de garantare* din cadrul *Instrumentului pentru dezvoltarea întreprinderilor și inovare în Balcanii de Vest (EDIF GF1)*, care are drept scop intensificarea creșterii socioeconomice, contribuind la crearea condițiilor propice pentru apariția și dezvoltarea unor IMM-uri inovatoare și cu potențial ridicat. Conform estimărilor, contribuția Uniunii la EDIF GF1, în valoare de aproape 22 de milioane EUR, va permite mobilizarea unor fonduri totale de aproape 118 de milioane EUR;
2. *mecanismul de garantare II* din cadrul *Instrumentului pentru dezvoltarea întreprinderilor și inovare în Balcanii de Vest (EDIF GF2)*, succesorul *EDIF GF1*, vizează, de asemenea, intensificarea creșterii socioeconomice, contribuind la crearea condițiilor propice pentru apariția și dezvoltarea unor IMM-uri inovatoare și cu potențial ridicat. Conform estimărilor, contribuția Uniunii la EDIF GF2, în valoare de 17,5 de milioane EUR, va permite mobilizarea unor fonduri totale de peste 94,5 milioane EUR;
3. *Fondul pentru extinderea întreprinderilor (ENEF)* din cadrul EDIF își propune să intensifice creșterea socioeconomică în regiune, contribuind la crearea condițiilor propice pentru apariția și dezvoltarea unor IMM-uri inovatoare și cu potențial ridicat, intervenind pe parcursul fazelor lor de expansiune și dezvoltare. Contribuția financiară a UE, în valoare de 11 milioane EUR, ar trebui să mobilizeze finanțări/investiții totale de 77 milioane EUR [inclusiv contribuția din partea facilității de cofinanțare a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)] după prima închidere. După a doua închidere, se preconizează că valoarea totală a finanțărilor/investițiilor va ajunge la aproximativ 110 milioane EUR (contribuția BERD inclusă);
4. *Fondul pentru inovarea întreprinderilor (ENIF)* din cadrul EDIF sprijină creșterea socioeconomică în Balcanii de Vest, contribuind la crearea condițiilor propice pentru

¹⁸ Fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Muntenegru, Serbia, Turcia, Albania. În plus, Bosnia și Herțegovina și Kosovo, două țări potențial candidate. Islanda și-a suspendat negocierile de aderare și nu mai dorește să fie considerată țară candidată.

aparitia și dezvoltarea unor IMM-uri inovatoare aflate în faza inițială. Conform estimărilor, contribuția Uniunii în valoare de 21,2 milioane EUR va sprijini mobilizarea unor fonduri de până la aproximativ 50 de milioane EUR pentru perioada 2014-2020;

5. *Fondul european pentru Europa de Sud-Est (EFSE)* este o formă de parteneriat public-privat care vizează atragerea de capital din sectorul privat pentru operațiuni de creditare a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și a gospodăriilor, din fondurile atrase. Contribuția Uniunii de aproape 88 de milioane EUR a permis până acum mobilizarea unei finanțări totale de 3,8 miliarde EUR, în beneficiul a aproape 599 000 de beneficiari finali din regiunea vizată de procesul de extindere;
6. *Fondul pentru o creștere ecologică (GGF)* furnizează finanțare specifică pentru proiecte din domeniul eficienței energetice și al energiei din surse regenerabile pentru a ajuta țările vizate să reducă emisiile de CO₂ și consumul de energie. Contribuția Uniunii în valoare de 38,6 milioane EUR ar trebui să susțină o valoare preconizată a finanțării de aproape 368 de milioane EUR în favoarea beneficiarilor finali. Până acum, acest mecanism a asigurat finanțări de 289 milioane EUR unui număr de peste 18 000 beneficiari finali, prin intermediul a 32 de instituții partenere din 11 țări partenere.
7. *Împrumutul de sprijinire a redresării IMM-urilor destinat Turciei*, al cărui obiectiv constă în atenuarea impactului crizei asupra IMM-urilor și în aducerea unei contribuții la dezvoltarea economiei Turciei și la stimularea ocupării forței de muncă. Contribuția Uniunii în valoare de 30 milioane EUR a mobilizat până acum o finanțări în valoare totală de aproape 300 de milioane EUR în favoarea a 265 de beneficiari finali.

3.2. Țări vizate de politica de vecinătate¹⁹

Programele finanțate de UE urmăresc să încurajeze, printre altele, dezvoltarea durabilă și favorabilă incluziunii și un climat investițional favorabil în țările partenere din cadrul politicii europene de vecinătate (PEV). UE urmărește obiectivele strategice aferente ale politicii sale de vecinătate – stabilirea unor interconexiuni mai bune între UE și țările vecine în ceea ce privește infrastructurile de transport și de energie, reacția la pericolele care amenință mediul nostru comun și promovarea creșterii inteligente prin acordarea de sprijin IMM-urilor – utilizând următoarele măsuri:

1. *Facilitatea de investiții pentru vecinătate* (NIF), care vizează stabilirea unor interconexiuni mai bune și mai sustenabile în domeniul energiei și al transporturilor între UE și țările învecinate, precum și între țările învecinate însele, îmbunătățirea

¹⁹ Armenia, Azerbaidjan, Egipt, Georgia, Israel, Iordania, Liban, Moldova, Maroc, Palestina, Tunisia, Ucraina (țări care participă pe deplin la politica europeană de vecinătate), Algeria (care negociază în prezent accesul la politica europeană de vecinătate), Belarus, Libia, Siria (aflate în afara majorității structurilor politicii europene de vecinătate); a se vedea, de asemenea http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm.

eficienței energetice și a gestionării cererii, promovarea utilizării surselor de energie regenerabile și consolidarea securității energetice; abordarea problematicilor legate de atenuarea efectelor schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea și, mai general, a amenințărilor la adresa mediului; și promovarea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii prin sprijinul acordat întreprinderilor mici și mijlocii, sectorului social, inclusiv pentru dezvoltarea capitalului uman, precum și pentru dezvoltarea infrastructurii municipale. În perioada 2008-2015, contribuția Uniunii în valoare de aproximativ 1 454 de milioane EUR a permis mobilizarea unor finanțări în valoare totală de aproape 13,8 miliarde EUR (inclusiv 12,3 miliarde EUR de la instituțiile financiare europene), costurile totale ale proiectelor fiind estimate la 28,8 de miliarde EUR;

2. Sprijin pentru *Facilitatea euro-mediteraneană de investiții și parteneriat (FEMIP)*, care furnizează capital pentru sectorul privat din țările partenere mediteraneene *pari passu* cu alți investitori comerciali din regiune pentru crearea, restructurarea sau dezvoltarea de întreprinderi. Contribuția totală actuală a Uniunii este de 224 de milioane EUR, cu o finanțare susținută de peste 6,7 miliarde EUR.

3.3. Țări care intră sub incidența Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare (ICD)

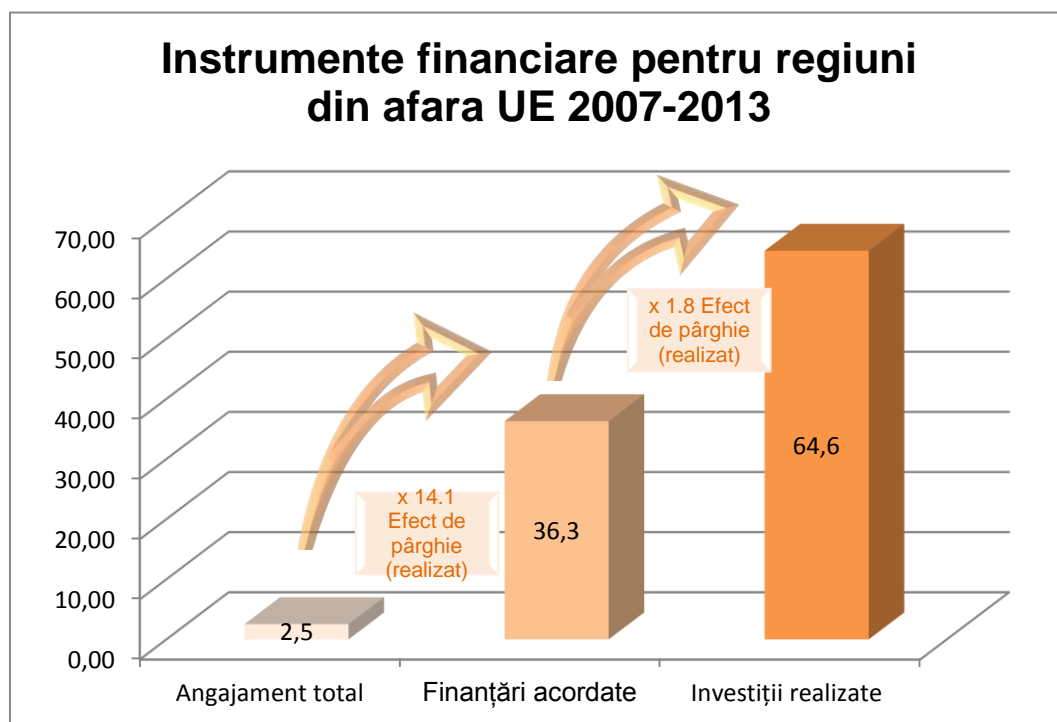
În unele țări terțe, lipsa unui cadru instituțional bine stabilit pentru a proteja drepturile de proprietate, a aborda disfuncționalitățile pieței și a oferi stimulente pentru inițiativele private este adesea la originea subdezvoltării sectorului IMM-urilor, a deficitului de infrastructuri și a deficitului global de investiții în domeniul sănătății, al educației și al protecției mediului. Soluționarea acestor probleme prin finanțarea IMM-urilor, a infrastructurilor și a investițiilor productive reprezintă principala provocare pentru politica externă a UE; în acest scop, sunt utilizate următoarele instrumente:

1. *Facilitatea de investiții pentru Asia Centrală (IFCA)* și *Facilitatea de investiții pentru Asia (AIF)* au scopul de a promova investiții și infrastructuri-cheie cu un accent special pe ameliorarea infrastructurii energetice, creșterea nivelului de protecție a mediului și dezvoltarea IMM-urilor. Bugetul total actual este de 287,6 milioane EUR. Până în prezent, contribuția IFCA în valoare de 119 de milioane EUR a permis mobilizarea unor investiții în sumă de aproximativ 828 de milioane EUR, în timp ce contribuția AIF în valoare de 89 de milioane EUR a permis mobilizarea unor investiții în valoare de aproximativ 2 631 de milioane EUR;
2. *Facilitatea de investiții pentru America Latină (LAIF)* urmărește să promoveze investițiile și infrastructurile în sectoarele transporturilor, energiei și mediului și să susțină dezvoltarea sectorului social și a sectorului privat în țări din America Latină. În perioada 2010-2015, LAIF a acordat finanțări în valoare de 232 de milioane EUR pentru 28 de proiecte, reprezentând un volum total de investiții de aproape 6,9 miliarde EUR (cu o contribuție din partea instituțiilor financiare europene eligibile de

circa 3,3 miliarde EUR). LAIF a fost recreat în 2014 pentru cadrul multianual financiar 2014-2020, printr-o alocare inițială de 30 de milioane EUR; bugetul total preconizat pentru întreaga perioadă 2014-2020 este de 320 de milioane EUR;

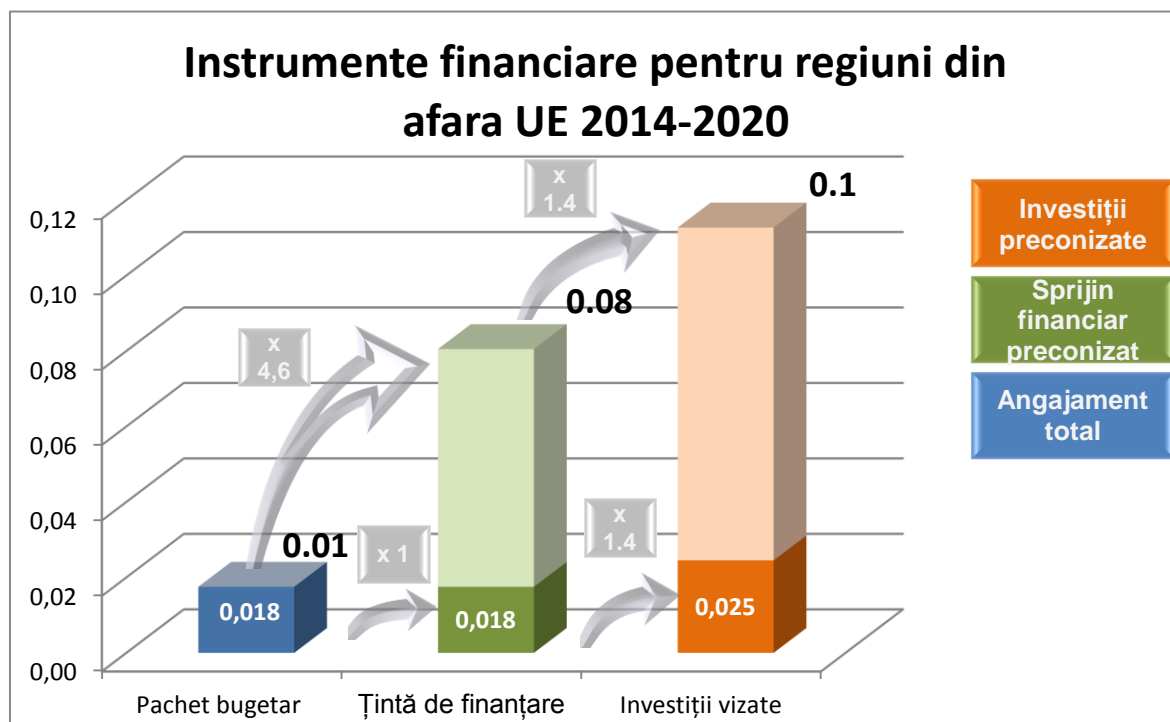
3. *Fondul mondial pentru eficiență energetică și energii regenerabile (GEEREF)* vizează promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie în țările în curs de dezvoltare și în economiile aflate în tranziție. La sfârșitul anului 2015, investițiile totale finanțate cu contribuția Uniunii de 81 de milioane EUR s-au ridicat la aproximativ 892 milioane EUR.

Graficul 15: Instrumente financiare pentru regiuni din afara UE pentru perioada 2007-2013, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: EDIF GF1, EFSE, SME RSLT, ENEF în cadrul EDIF, ENI în cadrul ENEF, sprijin pentru FEMIP, GEEREF, GGF, NIF, IFCA-AIF, LAIF

Graficul 16: Instrumente financiare pentru regiuni din afara UE pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2015 (miliarde EUR)

Instrumente avute în vedere: EDIF GF2

Inclusiv actualizări ale pachetului bugetar inițial și sumele de finanțare și de investiții aferente

CONCLUZIE

În perioada afectată de criza financiară, accesul la finanțare al unor sectoare importante ale economiei a fost mult diminuat. Chiar și după criză, reducerea efectului de pârghie și fragmentarea financiară au prelungit dificultățile de finanțare în ceea ce privește volumele finanțărilor acordate și condițiile aferente, în special pentru statele membre și grupurile țintă vulnerabile.

Astfel cum s-a arătat în paginile anterioare, în abordarea provocărilor respective, instrumentele financiare ale UE s-au dovedit a fi eficace și eficiente din punctul de vedere al costurilor. Comisia s-a angajat deja în mod clar să utilizeze aceste instrumente pe scară mai largă. De asemenea, Comisia va analiza posibilitatea de a consolida instrumentele existente sau de a lansa noi instrumente ca răspuns la deficiențele pieței sau la situațiile suboptime în ceea ce privește investițiile, atunci când soluția cea mai bună pare a fi finanțarea de pe piață și o garanție, investiții de capital sau un mecanism de partajare a riscului din partea UE.

În același timp, Comisia va continua să mențină un echilibru între o mai mare asigurare pentru autoritatea bugetară în ceea ce privește raportarea, monitorizarea și auditul, și o mai mare eficiență în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor financiare. Au fost desfășurate activități importante în această privință. Actualul cadru de punere în aplicare a instrumentelor pentru perioada 2014-2020 include dispoziții solide privind cerințele tehnice, transparența, controlul intern, precum și privind auditul și raportarea. În plus, remunerarea entităților cărora le-a fost încredințată execuția a fost asociată cu execuția efectivă și plafonată, într-un mod coerent și rațional, astfel încât să se alinieze interesele acestora cu obiectivele de politică ale UE.

Mai mult, au fost stabilite o serie de cerințe procedurale pentru instrumentele gestionate la nivel central, pentru a se asigura că contribuția Uniunii este investită în totalitate și că fondurile acordate entităților cărora le-a fost încredințată execuția sunt în permanență adaptate nevoilor operaționale specifice ale instrumentului în cauză. În cazul instrumentelor instituite și gestionate de către statele membre în gestiune partajată cu resurse din bugetul UE, au fost stabilite dispoziții de reglementare pentru a corela plata fondurilor cu sprijinul efectiv pe care intermediarii financiari îl acordă beneficiarilor finali.

Comisia reexaminează în prezent cadrul de reglementare în vederea reducerii eventualei birocrății inutile în prima fază de punere în aplicare și în vederea unei alinieri mai bune a concepției instrumentelor financiare cu cele mai eficiente și moderne practici de pe piață. Având în vedere aceste aspecte, Comisia va efectua evaluări intermediare ale instrumentelor individuale, astfel cum se prevede în temeiurile juridice de la nivel sectorial. În mod similar, Comisia își propune să revizuiască dispozițiile Regulamentului financiar cu privire la instrumentele financiare, pentru a integra lecțiile învățate din experiența acumulată, să țină seama mai bine de practicile de piață, să reducă birocrăția și să faciliteze în continuare punerea în aplicare.